

POSLOVNO
POROČILO
KNJIŽNICE BREŽICE
ZA LETO 2009

KAZALO

Vsebina	Stran
KAZALO	2
1. Uvod	3
1.1. Organiziranost Knjižnice Brežice	3
1.2. Zakonske in druge pravne podlage, ki določajo in pojasnjujejo delovno področje Knjižnice Brežice	3
2. Dolgoročni cilji Knjižnice Brežice	4
2.1. Zagotavljanje zbirke knjižničnega gradiva v primernem obsegu, strukturi in vsebini ..	4
2.2. Doseči vsaj 25% včlanjenost prebivalstva občine in vsaj 50% mladih do 15. leta	4
2.3. Izgradnja knjižnične mreže	4
2.4. Izboljšanje kakovosti storitev	5
3. Poročilo o delu Knjižnice Brežice za leto 2009	5
3.1. Prostor	5
3.2. Računalniška oprema	5
3.3. Odprtost	5
3.4. Knjižnični delavci	5
3.5. Knjižnično gradivo	5
3.5.1. Temeljna zaloga	5
3.5.2. Prirast gradiva	6
3.5.3. Odpis	6
3.5.4. Obdelava gradiva	6
3.6. Uporabniki	7
3.6.1. Aktivni člani	7
3.6.2. Obisk	7
3.6.3. Izposoja knjižničnega gradiva	8
3.7. Knjižna in knjižnična vzgoja	8
3.7.1. Prireditve za mladino	8
3.7.2. Prireditve za odrasle	9
4. Primerjava dejavnosti Knjižnice Brežice v letu 2008 in 2009	11

1. Uvod

1.1. Organiziranost Knjižnice Brežice

Knjižnica Brežice je osrednja splošna knjižnica, ki opravlja javno službo na področju knjižnične dejavnosti za 24.328 prebivalcev (na dan 30. 06. 2009) na območju občine Brežice. Knjižnica ima kolekcijo gradiva v Pišecah in v Vojašnici SV Cerklje ob Krki, ki je od novembra 2004 namenjena tudi krajanom. V osrednji knjižnici in oddelku v Cerkljah ob Krki izposojamo gradivo računalniško s programom COBISS.

1.2. Zakonske in druge pravne podlage, ki določajo in pojasnjujejo delovno področje Knjižnice Brežice

Zakon o zavodih. UL RS 12/91 in spremembe.

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo. UL RS 96/2002 i spremembe.

Zakon o knjižničarstvu. UL RS 87/2001 in spremembe.

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. UL RS 73/03 in spremembe.

Uredba o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture. UL RS 100/03.

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic. UL RS 29/03.

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah. UL RS 21/95 in spremembe.

Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva. Priloga Knjižničarske novice 6, 2003

Pravilnik o izvajanju knjižničnega nadomestila. UR RS 42/04.

Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo. UR RS 107/08.

Zakon o lokalni samoupravi. UL RS 72/93 in spremembe.

Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov. UL RS 46/03.

Zakon o financiranju občin. UL RS 80/94 in spremembe.

Zakon o javnih financah. UL RS 79/99 in spremembe.

Zakon o računovodstvu. UL RS 23/99 in spremembe.

Zakon o dohodnini. UL RS 117/06 in spremembe.

Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Brežice. UL RS 87/03.

Zakon o delovnih razmerjih. UL RS 42/02 in spremembe.

Kolektivna pogodba za javni sektor. UL RS 57/08 in spremembe.

Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v RS. UL RS 45/94 in spremembe.

Zakon o sistemu plač v javnem sektorju. UL RS 56/08 in spremembe.

Uredba o uvrstitvi delovnih mest v javnih agencijah, javnih skladih in javnih zavodih v plačne razrede. UL RS 69/08 in spremembe.

Uredba o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju. UL RS 93/08.

Uredba o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede. UL RS 51/08 in spremembe.

Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Knjižnici Brežice. 2008.

Zakon o varnosti in zdravju pri delu. UL RS 56/99 in spremembe.

Etični kodeks slovenskih knjižničarjev. 1995.

2. Dolgoročni cilji Knjižnice Brežice

Splošni cilj: povečanje dostopnosti in kakovosti knjižničnih storitev

2.1. Zagotavljanje zbirke knjižničnega gradiva v primernem obsegu, strukturi in vsebini

Cilj je zagotoviti knjižnično zalogo in letni prirast gradiva v skladu s Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe.

11. člen pravi, da ima splošna knjižnica ustrezen obseg gradiva, če ima najmanj 3,7 enote gradiva na prebivalca svojega območja in v okviru tega najmanj 0,3 enote neknjižnega gradiva na prebivalca. Letni prirast je ustrezen, če splošna knjižnica dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom 200 enot na 1.000 prebivalcev.

V skladu z 12. členom ima splošna knjižnica ustrezen izbor gradiva, kadar letni prirast gradiva sestavlja 60% naslovov strokovnega in 40% naslovov leposlovnega gradiva na tiskanih in drugih medijih. Pri izboru gradiva upošteva potrebe odraslega prebivalstva ter otrok in mladine. Slednjim nameni 30% naslovov v okviru letnega prirasta, če je gradivo dostopno na tržišču.

Na podlagi Standarda za splošne knjižnice iz leta 2005 pa naj splošna knjižnica, ki dosega standard za knjižnično gradivo po sestavi, aktualnosti in obsegu, dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom z najmanj 250 izvodov knjig na 1.000 prebivalcev in najmanj 25 izvodov neknjižnega gradiva na 1.000 prebivalcev, pri čemer ohranja razmerja za knjižnično zbirko.

2.2. Doseči vsaj 25% včlanjenost prebivalstva občine in vsaj 50% mladih do 15. leta

Za doseg tega cilja nam bodo v pomoč razne oblike sodelovanja in povezovanja z drugimi knjižnicami, šolami, vrtci, društvi, drugimi ustanovami in sredstvi javnega obveščanja v lokalni skupnosti in širšem območju, promoviranje bralne kulture, podaljšanje odpiralnega časa.

2.3. Izgradnja knjižnične mreže

Knjižnica Brežice je v dosedanjem obdobju posvetila veliko pozornosti za zagotavljanje primernih pogojev za izvajanje knjižnične dejavnosti predvsem v osrednji knjižnici. Sedaj ko so ti pogoji zagotovljeni se pojavlja potreba po razvoju knjižnične mreže oziroma po dostopnosti knjižnične dejavnosti za vse prebivalce na svojem območju. 17. člen Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe navaja, da kadar so na območju splošne knjižnice naselja naseljena tako, da tvorijo zaključeno celoto z več kot 1.500 prebivalci, ki so več kot 4 km oddaljeni od osrednje knjižnice, knjižnica organizira izposojevališča oziroma krajevne knjižnice, ter postajališča potujoče knjižnice za naselja z manjšim številom prebivalcev.

Splošna knjižnica deluje v mreži, ki obsega osrednjo in krajevne knjižnice ter postajališča potujoče knjižnice in premičnih zbirk.

2.4. Izboljšanje kakovosti storitev

Že v dosedanjem delu smo v Knjižnici Brežice namenjali velik poudarek kakovosti storitev in zadovoljstvu uporabnikov in ustanovitelja. Razširjenost novih tehnologij in s tem povezana sprememba navad in potreb prebivalstva postavlja knjižnicam zelo močno zahtevo po ustrezni prilagoditvi poslanstva in ciljev knjižnice. Iz tega izhajajo zahteve po prenovi poslovnih procesov in ponovnem definiranju vlog zaposlenih v knjižnici ter višji kakovosti storitev.

3. Poročilo o delu Knjižnice Brežice za leto 2009

3.1. Prostor

V letu 2006 se je zaključila investicija zagotavljanja manjkajočih prostorov za potrebe knjižnice. S to investicijo se je skupna površina osrednje knjižnice povečala na 2.029 m², od tega je za knjižnično dejavnost namenjenih 1.404 m². Dvorana Savice Zorko meri 270 m².

3.2. Računalniška oprema

Uporabnikom je na voljo 24 osebnih računalnikov z dostopom do interneta (1 računalnik na 1.000 prebivalcev) in štiri tiskalniki. Knjižničarji smo uporabljali deset osebnih računalnikov z internetom, dvanajst tiskalnikov, štiri čitalce črtne kode in en optični čitalec. Knjižnica Brežice je v letu 2008 pridobila knjigomat za osrednjo knjižnico, ki omogoča uporabnikom samostojno izposojanje gradiva.

3.3. Odprtost

Osrednja knjižnica je bila v lanskem letu odprta za obiskovalce 2.772 ur, kolekcija gradiva v Vojašnici SV v Cerkljah ob Krki je bila uporabnikom na voljo 204 ure, v Pišecah 38 ur. Skupno so bila vsa izposojevalna mesta odprta 3.014 ur v letu.

3.4. Knjižnični delavci

Knjižnica Brežice je v letu 2009 zaposlovala skupno 11,5 delavcev, od tega 8,5 strokovnih delavcev in 3 upravno - tehnične delavce.

3.5. Knjižnično gradivo

3.5.1. Temeljna zaloga

Gradivo	št. enot	%
Knjige	95.805	87,95
Časopisje	4.395	4,03
Neknjižno gradivo	8.730	8,02
Skupaj	108.930	100

V letu 2009 je knjižnična zaloga štela v povprečju 4,48 enot na prebivalca, od tega 0,36 enot neknjižnega gradiva.

3.5.2. Prirast gradiva

Gradivo	št. enot	%
Knjige	4.295	83,96
Časopisje	315	6,16
Neknjižno gradivo	505	9,88
Skupaj	5.115	100

V letu 2009 je bil prirast 210 enot na 1.000 prebivalcev občine.

Razmerje naslov : izvod knjižničnega gradiva je 1:1,32 (3.873 naslovov : 5.115 izvodov).

Ocena prirasta knjižničnega gradiva po namenu:

- 26,54% za mladino
- 73,46% za odrasle

Ocena prirasta knjižničnega gradiva za odrasle:

- 33,57% leposlovnega gradiva
- 66,43% strokovnega gradiva

Ocena prirasta knjižničnega gradiva za mladino:

- 69,84% leposlovnega gradiva
- 30,16% strokovnega gradiva

Način prirasta:

- nakup 91,47%
- dar 8,53%

3.5.3. Odpis

V preteklem letu smo odpisali 504 enote knjižničnega gradiva (233 knjig, 128 časopisja, 143 neknjižnega gradiva) oz. 0,46% temeljne knjižnične zaloge.

3.5.4. Obdelava gradiva

V letu 2009 so bibliotekarji z licenco kreirali v vzajemni bazi 547 zapisov in prevzeli iz vzajemne baze 3.318 katalognih zapisov. Večina prevzetih zapisov je za novo gradivo. Ostalo so le posamezni zapisi za potrebe redakcije kataloga.

3.6. Uporabniki

3.6.1. Aktivni člani

člani	število članov
mladina do 15. leta	2.118 (65,10% vseh mladih prebivalcev do 15 l.)
odrasli	3.279 (15,58% vseh odraslih prebivalcev)
skupaj	5.397 (22,18% vseh prebivalcev občine)

V lanskem letu je bilo med 1.000 prebivalci 222 članov. Med člani je bilo 39,24% mladih do 15. leta.

Struktura članov knjižnice je naslednja: predšolski otroci 9,83%, osnovnošolci 29,07%, dijaki 16,36%, študenti 10,11%, zaposleni 21,15%, nezaposleni 5,46%, upokojenci 4,39% in drugo (gospodinje, obrtniki, kmetje, zaposleni v knjižnici, vrtci, šole ...) 3,63%.

V letu 2009 se je prvič v knjižnico vpisalo 447 članov, od tega 235 mladih do 15. leta (52,57%) in 212 odraslih (47,43%).

Na podlagi 15. člena Zakona o knjižničarstvu smo 3.112 članom v letu 2009 zbrisali osebne podatke, ker so izpolnili namen, za katerega so bili zbrani.

3.6.2. Obisk

obiskovalci	št. obiskovalcev	%
obiskovalci knjižnice zaradi izposoje na dom	59.132 (od tega 20.235 mladih, 38.897 odraslih)	49,41
obiskovalci zaradi izposoje v čitalnici	17.800 (od tega 10.600 mladih, 7.200 odraslih)*	14,87
drugi obiskovalci (vračilo, internet,...)	36.263 (od tega 12.100 mladih, 24.163 odraslih)*	30,29
obiskovalci knjižne in knjižnične vzgoje	6.495 (od tega 3.694 mladih, 2.801 odraslih)	5,43
skupaj	119.690 (od tega 46.629 mladih, 73.061 odraslih)	100

* - ocena

V povprečju je lani knjižnico obiskal vsak prebivalec 4,91 - krat. Na uro je bilo v Knjižnici Brežice povprečno 39,71 uporabnikov.

3.6.3. Izposoja knjižničnega gradiva

izposoja	število enot	%
na dom	247.747	88,21
v knjižnici	33.100*	11,79
skupaj	280.847	100

* - ocena

Člani knjižnice so si na dom izposodili 247.747 enot gradiva (187,031 ali 75,49% knjig, 14.444 ali 5,83% serijskih publikacij in 46.272 enot ali 18,68% neknjižnega gradiva), od tega 59,38% leposlovja in 40,62% stroke. Član si je na dom izposodil 45,9 enot, ob vsakem obisku povprečno 4,18 enote. Na prebivalca občine je bilo domov izposojenih 10,18 enot gradiva.

Obrat temeljne zaloge knjižničnega gradiva je bil 2,58 -krat. V povprečju je bilo na uro odprtosti Knjižnice Brežice izposojenih 98,79 enot knjižničnega gradiva.

Za medknjižnično izposajo smo od naših uporabnikov prejeli 94 naročil za knjige in 16 naročil za fotokopije, drugim knjižnicam smo posodili 64 knjig, 5 fotokopij. Za uporabnike smo izdelali 1.611 fotokopij. Uporabniki so si natisnili 2.477 strani izpisov.

3.7. Knjižna in knjižnična vzgoja

vrsta	število		število obiskovalcev	
	za mladino	za odrasle	mladi	odrasli
vseživljenjsko učenje		43		1.029
razvijanje bralne kulture	65	49	1.698	1.256
kulturne prireditve	11	5	1.924	437
prireditve in dejavnosti za skupine s posebnimi potrebami	8	10	72	79
skupaj	84	107	3.694	2.801

V preteklem letu smo skupno pripravili 191 izvedb knjižne vzgoje za odrasle in mladino vključno s tematskimi in z literarnimi razstavami, ki se jih je udeležilo 6.495 obiskovalcev.

V primerjavi z letom 2008 je bilo večje število izvedb z namenom vseživljenjskega učenja in razvijanja bralne kulture za odrasle ter več prireditev za skupine uporabnikov s posebnimi potrebami.

3.7.1. Prireditve za mladino

V sredo, 11. februarja 2009, v dopoldanskem času, smo za učence osnovnih šol organizirali dve predstavi z naslovom Povodni mož, v izvedbi gledališča Kolenc. Popoldne pa so se predstave Mala čarovnica Lili, udeležili še otroci brežiške občine.

Ob mednarodnem dnevu knjig za otroke in ob zaključku reševanja Slovenskega knjižnično-muzejskega MEGA kviza so se v četrtek, 9. aprila 2009, reševalci kviza srečali z mladinsko pisateljico Janjo Vidmar.

V sredo, 13. maja 2009, smo organizirali prvi zaključek Kristjanovega knjižnega nahrbtnika. Otroci okoliških osnovnih šol in vrtcev so si ogledali predstavo v izvedbi Gledališča KU-KUC.

Drugi zaključek prej omenjenega bralnega programa smo pripravili v četrtek, 14. maja 2009, za učence OŠ Brežice in otroke iz vrtca Mavrica Brežice, ki so izpolnili pogoje za pridobitev priznanja. V popoldanskem času so si ogledali predstavo v izvedbi Gledališča KU-KUC.

15. maja 2009, je potekala predstava z naslovom Hura dojenček v izvedbi Teatra za vse iz Jesenic.

Ob Dnevu slovenskih splošnih knjižnic smo v torek, 24. novembra 2009, otroke povabili na dve dopoldanski predstavi z naslovom Vse najboljše zate. Gledališče Ku-kuc pa je otroke brežiške občine z isto predstavo zabavalo tudi ob 17. uri.

S ciljem razvijanja bralne kulture smo za posamezne skupine iz vrtcev in osnovnih šol brežiške občine pripravili ure pravljic s predstavitvijo mladinskega oddelka in Mini Bologne, razstave knjig v tujih jezikih. Razstava je gostovala tudi na OŠ Škocjan. Učenci OŠPP pa so sodelovali pri projektu Kekčeva bralna pot.

Osnovnošolci so v okviru dejavnosti Razstavi jih še ti ... meni so bile všeč razstavljali svoje najljubše knjige in sodelovali pri izboru najljubših knjig z naslovom Moja najljubša knjiga, ki poteka pod okriljem Mestne knjižnice Ljubljana.

V okviru projekta Rastem s knjigo smo gostili sedmošolce brežiške občine, ki smo jih seznanili z delovanjem knjižnice in iskanjem knjižničnega gradiva s pomočjo kataloga COBISS/OPAC.

V okviru programa Franceta Prešerna knjižnični žur so osmošolci spoznavali velikega slovenskega pesnika in se usposabljali za samostojne uporabnike knjižnice.

Otroci z mladinskega oddelka so si ogledali razstave: Svetlana Makarovič (70. letnica rojstva), Neža Maurer – Slovenka leta, Oton Župančič, Stripi, Desetnica, Prvi jesenski dan, Kristina Brenk in Saša Vegri (75 let).

3.7.2. Prireditve za odrasle

V petek, 12. marca 2009, smo v sodelovanju z Gimnazijo Brežice organizirali literarni večer na temo Gregorjevo – praznik pomladi in ljubezni.

V četrtek, 19. marca 2009, smo pripravili predstavitev knjige Zgodovina moje heroinske odvisnosti, osebno izpoved Zlatka Blažiča, za dijake Gimnazije ter Ekonomske in trgovske šole Brežice.

V sredo, 23. aprila 2009, smo v počastitev svetovnega dneva knjige organizirali predstavitev biltena Zven Besede. Predstavili so ga člani KD Franc Bogovič Dobova.

V četrtek, 29. oktobra 2009, smo v okviru brežiškega oktobra organizirali domoznansko prireditev, kjer je gospa Majda Adamič predstavila svojo zbirko Pomagam si sam... sedaj, ko to znam!

V četrtek, 3. decembra 2009, ob Dnevu odprtih vrat slovenske kulture nam je svojo knjigo Prvi doktor predstavil Rudi Mlinar, pesniško zbirko V krošnjah cveto korenine pa Franc Živič.

V okviru projekta Centra vseživljenjskega učenja (CVŽU) smo izvedli sklop predavanj Živimo zdravo. 28. januarja 2009 je Marjan Ogorevc predaval in odgovarjal na temo Kje so vzroki bolezni?. Ko prebava stavka je bil naslov predavanja Sanje Lončar, 18. februarja 2009. Predavanju Sprostimo se, okrepiamo in pomladimo Savine Vybihal so 11. marca 2009 prisluhnili številni udeleženci. 1. aprila 2009 sta udeležencem predavanje Regeneracijska in zdravilna moč zvoka obogatila z izvajanjem glasbe na različne instrumente Karolina in Roman Stopar. Polona Kresal Bizaj je 22. aprila predstavila svojo knjigo Narava zdravi s hrano.

V januarju 2009 smo v okviru projekta CVŽU pričeli tudi z dvema računalniškim tečajem za odrasle. Tečaj Osnove računalništva ter Internet in elektronska pošta sta potekala od 30. januarja do 28. maja 2009.

Od 18. februarja do 8. aprila 2009 so potekale tri delavnice za brezposelne osebe. Izvajala jih je Lilijana Pahor.

V obdobju od 1. septembra do konca leta 2009 smo organizirali sklop potopisnih predavanj in sklop predavanj na temo čustvene inteligence.

V okviru prvega sklopa smo 28. oktobra 2009 gostili popotnika Marka Mohoriča (S kolesom po Afriki), 4. novembra Damjana Končnika (Islandija) in 16. decembra Zorana Furmana (Od Moskve do Pekinga). Ob fotografijah so predstavili svoja potovanja.

V sklopu tematskih predavaj o čustveni inteligenci pa smo 12. novembra 2009 gostili Zorana Milivojevića. Predstavil je svojo knjigo Emocije in skozi teorijo razložil pomen čustev. Mateja Hočevnar je 25. novembra predstavila Prebujanje v dušo. Roman Vodeb je 9. decembra predaval na temo Spopad spolov. Na provokativen način je predstavil družinske in partnerske odnose.

Z dijaki Gimnazije Brežice smo sodelovali v bralnem projektu Branje je žur, reading is cool.

Dijaki 1. letnikov Ekonomske in trgovske šole ter Gimnazije Brežice so v okviru knjižnične vzgoje, ki smo jo poimenovali Postanimo samostojni uporabniki knjižnice spoznavali ureditev knjižnice, knjižnični katalog COBISS/OPAC, referenčni servis Vprašaj knjižničarja in servis Moja knjižnica. Dijaki 2. letnikov obeh srednjih šol pa so ob predavanju Preživimo šolsko uro v domoznanski zbirki spoznavali domoznansko zbirko in njen pomen.

Varovanci Varstveno delovnega centra Leskovec, enota Brežice, so sodelovali v programu knjižnične vzgoje Kekčeva bralna pot. Cilj programa je navajanje uporabnikov s posebnimi potrebami na branje in samostojno uporabo knjižnice.

Knjižničarki na strokovnem oddelku sta pripravili tematske razstave z namenom, da se obeležijo jubileji, obletnice ali dnevi, posvečeni posamezni dejavnosti ali običajem. Uporabniki so si ogledali sledeče razstave: Vid Pečjak 1929 – 2009, Nekaj za boljše počutje, Charles Darwin 1929 – 2009, Tibet in Dalaj Lama ob 50 – letnici izgnanstva, Gledališča praznujejo, Velika noč, Ples, Evropa, Muzeji sveta, Šport, Puščave, Počitnice – dopust, 8. september – dan boja proti nepismenosti, Sodobna arhitektura, 140 let rojstva Gandhi Mahatme, Čas martinovanja.

4. Primerjava dejavnosti Knjižnice Brežice v letu 2008 in 2009

kriterij	2008	2009	Indeks
letna odprtost (število ur)	3.010,5	3.014	100,12
temeljna zaloga gradiva	104.319	108.930	104,42
prirast gradiva	5.828	5.115	87,76
knjižna in knjižnična vzgoja	160	191	119,36
člani	5.749	5.397	93,87
obiskovalci zaradi izposoje na dom	61.094	59.132	96,78
vsi obiskovalci	124.683	119.690	96,00
izposoja na dom	266.033	247.747	93,12
izposoja na dom in v čitalnici	300.675	280.847	93,40

V letu 2009 smo v primerjavi s preteklimi leti kakor v večini slovenskih splošnih knjižnic tudi v Knjižnici Brežice zasledili upad pri prirastu gradiva ter posledično tudi pri številu obiskovalcev in izposoji gradiva. Največje povečanje opazimo pri številu izvedb knjižne in knjižnične vzgoje. V preteklem letu je bilo v primerjavi s prejšnjimi leti več dejavnosti namenjenih odraslim, še zlasti v okviru projekta Centra vseživljenjskega učenja. Projekt v celoti financirajo Ministrstvo za šolstvo in šport, Evropska unija in Evropski socialni sklad.

mag. Tea Bemkoč
Direktorica